

Oktobar 2016.

Primjena standarda proaktivne transparentnosti u institucijama Bosne i Hercegovine: Nekoliko primjera dobre prakse

Pravo na pristup informacijama jedno je od temeljnih prava građana u demokratskim društvima, a ostvaruje se na dva načina: reaktivnim i proaktivnim objavljivanjem informacija u posjedu javnih institucija. Reaktivni pristup podrazumijeva objavljivanje informacija na zahtjev građana, dok, za razliku od toga, proaktivno objavljivanje informacija ili *proaktivna transparentnost*, predstavlja samoinicijativno, redovno i sistematsko objavljivanje informacija, nezavisno od podnesenih zahtjeva za pristup informacijama.

Sve veća primjena principa proaktivne transparentnosti direktan je rezultat tehnološkog razvoja, koji je stvorio brojne mogućnosti za objavu informacija na web-stranicama javnih institucija, te učinio pristup informacijama znatno lakšim za građane.ⁱ Zato se danas proaktivna transparentnost smatra sastavnim aspektom dobre javne uprave te veliki broj država, kroz različite propise, a najčešće putem zakona o slobodi pristupa informacijama, obavezuje javne institucije da proaktivno objavljuju informacije od javnog značaja. Predvodnici u ovom procesu otvaranja javnih institucija su Sjedinjene Američke Države i Velika Britanija, ali ih također prate i zemlje regiona, poput Srbije i Hrvatske.

Međutim, Bosna i Hercegovina (BiH) danas zaostaje za savremenim trendovima u ovoj oblasti. Proaktivna transparentnost još uvijek nije propisana zakonima o slobodi pristupa informacijama u BiH, već se pristup informacijama ostvaruje prvenstveno reaktivnim putem – podnošenjem zahtjeva instituciji u čijem se posjedu nalazi tražena informacijaⁱⁱ. U tom smislu, zakoni o slobodi pristupa informacijama u BiH uveliko su zastarjeli i ne odgovaraju potrebama i očekivanjima digitalnog doba. Iako posebni sektorski zakoniⁱⁱⁱ, pravilnici^{iv} i smjernice^v barem djelomično adresiraju manjkavosti ZOSPI-ja, ukupan formalno-pravni okvir proaktivne transparentnosti je nepotpun, fragmentiran, bez standarda koji se odnose na sve institucije na određenom administrativnom nivou i bez valjanih mehanizama monitoringa i evaluacije njegove primjene.

U tom kontekstu, svakako se ističe inicijativa za unapređenje nivoa proaktivne transparentnosti primjenom *Standarda proaktivne transparentnosti u javnoj upravi u BiH*^{vi}, u kojima se navodi 38 dokumenata i informacija koje bi trebale biti dostupne na web-stranicama javnih institucija. Informacije su podijeljene u šest kategorija: budžetske informacije, informacije o javnim nabavkama, strateški dokumenti, operativne informacije, organizacijske informacije i informacije o slobodi pristupa informacijama (Prilog 1). Ovo je prvi pokušaj da se izradi, a zatim i implementira sistematski postavljen, sveobuhvatan okvir za proaktivnu transparentnost u BiH, čime bi se adresirao problem zastarjelosti i fragmentiranosti postojećih zakona i politika u toj oblasti. Četiri institucije koje su učestvovala u izradi Standarda počele su sa njihovom primjenom u septembru 2015. godine, a Standardi su predstavljani i ostalim institucijama na nivou BiH, mada je njihova primjena dobrovoljna, odnosno, oni nemaju obavezujući karakter.

Kako bi se stvorili uvjeti za mjerenje stepena razvoja proaktivne transparentnosti u BiH, a, posebno, kako bi se evaluirao uspjeh primjene ovih Standarda, Centar za društvena istraživanja "Analitika" je u maju 2016. godine analizirao web-stranice 68 institucija na nivou BiH^{vii}, evidentirajući prisutnost 38 vrsta dokumenata/informacija definiranih Standardima proaktivne transparentnosti.^{viii} Cilj je bio napraviti presjek stanja i prikupiti podatke u odnosu na koje se

dalje može pratiti progres u implementaciji standarda proaktivne transparentnosti. Rezultati istraživanja pokazali su da je ukupan stepen proaktivne transparentnosti institucija na nivou BiH vrlo nizak, ali da ipak postoji nekoliko institucija koje su daleko iznad prosjeka kada je riječ o primjeni principa i standarda proaktivnog objavljivanja informacija.^{ix} S obzirom na to da je istraživanje u maju 2016. uglavnom obuhvatilo informacije objavljene do maja 2016. godine, u prvoj polovici septembra 2016. godine urađen je drugi krug analize proaktivne transparentnosti, koji je obuhvatio i informacije objavljene do septembra 2016. godine (opis metodologije dat je u Prilogu 3). Drugi krug istraživanja fokusirao se samo na 10 najnaprednijih institucija (tabela 1) sa rang-liste iz prethodnog kruga istraživanja, a ovdje su prezentirani rezultati istraživanja iz septembra 2016.

Tabela 1. Nivo proaktivne transparentnosti deset institucija na nivou BiH (maj, septembar 2016)

Institucija	Maj 2016.		Septembar 2016.	
	Rezultat (%)	Pozicija (br.)	Rezultat (%)	Pozicija (br.)
Ured koordinatora za reformu javne uprave (PARCO)	63,16	3.	87,72	1.
Direkcija za evropske integracije	67,54	2.	78,07	2.
Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH	74,56	1.	77,19	3.
Agencija za statistiku BiH	50,88	7.	64,04	4.
Agencija za sigurnost hrane BiH	58,77	5.	57,89	5.
Ministarstvo pravde BiH	50,00	8.	57,02	6.
Agencija za zaštitu ličnih podataka u BiH	50,00	8.	55,26	7.
Parlamentarna skupština BiH	60,53	4.	55,26	7.
Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	49,12	9.	53,51	8.
Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije	53,51	6.	48,25	9.

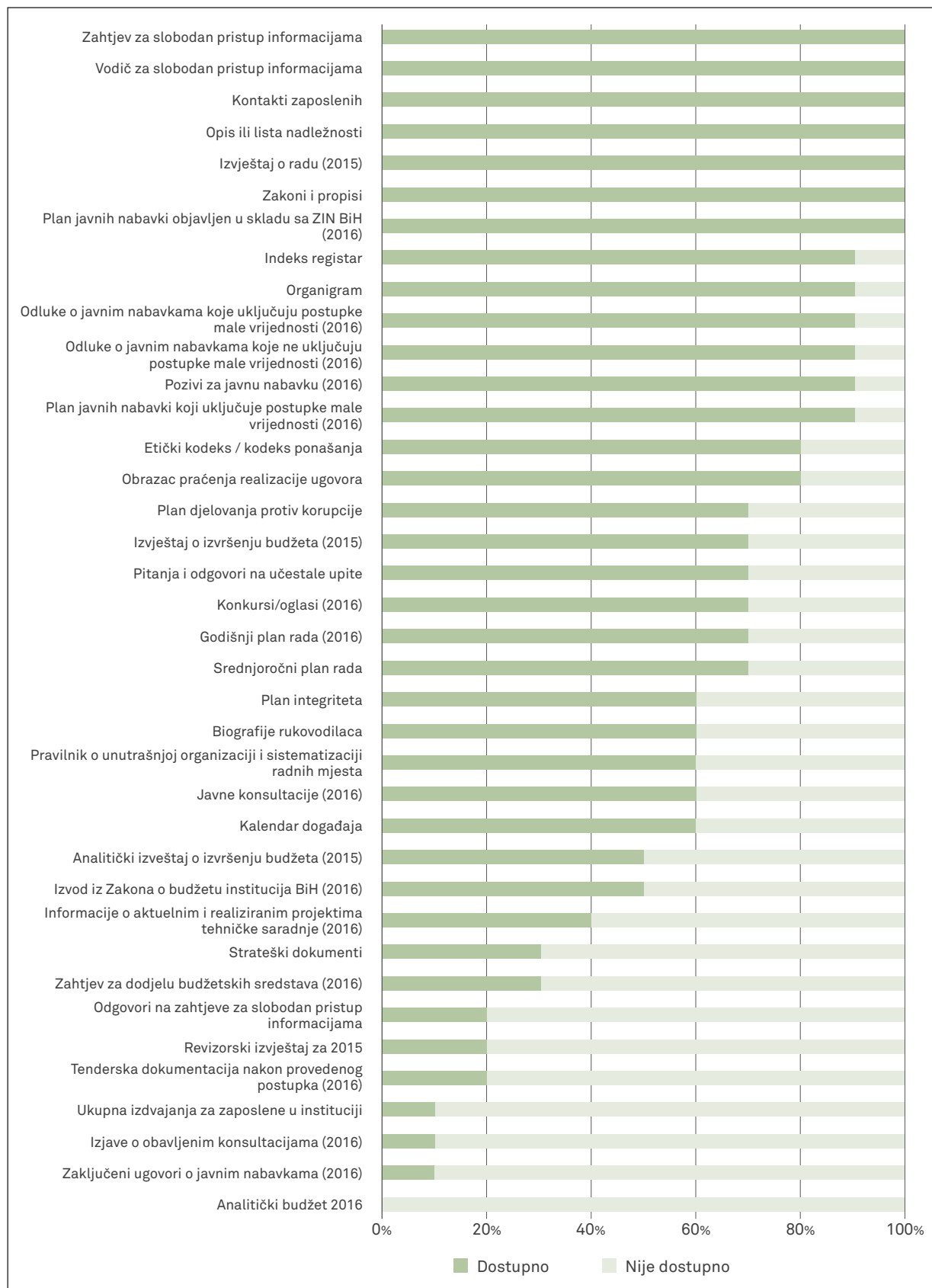
Rezultati istraživanja pokazuju da su određene institucije značajno unaprijedile nivo svoje transparentnosti u odnosu na rezultate iz maja 2016. godine. Najveći napredak ostvarili su Ured koordinatora za reformu javne uprave (PARCO), koji je unaprijedio ispunjenost standarda za 24 procentna poena (sa 63,13% na 87,72%), i Agencija za statistiku BiH (BHAS), sa 13 procentnih poena (sa 50,88% na 64,04%). PARCO je jedina institucija koja je objavila plaće zaposlenika, što predstavlja značajan pomak, posebno ukoliko se uzme u obzir tradicionalna zatvorenost institucija kada je u pitanju objava primanja zaposlenih.^x Osim toga, PARCO je jedina institucija koja je na svojoj web-stranici objavila ugovore o javnim nabavkama i izjave o obavljenim konsultacijama. Agencija za statistiku BiH je skok sa sedme na treću poziciju ostvarila ponajviše ispunjenjem većeg broja standarda u domenu budžetskih, strateških i operativnih informacija u odnosu na maj 2016. godine.

Direkcija za evropske integracije i Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranja kvaliteta BiH zadržale su se na vrhu liste budući da su u svakoj kategoriji ostvarile zapažen rezultat – od najmanje 60% do maksimalnih 100%. Kod pojedinih institucija primjetne su značajne razlike u objavljivanju informacija po kategorijama. Primjer za to su Parlamentarna skupština BiH i Agencija za zaštitu ličnih podataka BiH, koje ispunjavaju veliki broj standarda proaktivne transparentnosti kada su u pitanju informacije o javnim nabavkama, organizacijske informacije i informacije o slobodnom pristupu informacijama, dok istovremeno nemaju budžetske informacije dostupne na svojim web-stranicama. Pregled svih rezultata za svaku traženu informaciju, kao i ukupni prosječni rezultat za svaku instituciju, nalazi se u Prilogu 2.

PRIMJENA STANDARDA PROAKTIVNE TRANSPARENTNOSTI U INSTITUCIJAMA BOSNE I HERCEGOVINE: NEKOLIKO PRIMJERA DOBRE PRAKSE

Grafikon 1 daje pregled dostupnosti svake od 38 vrsta informacija i dokumenata definiranih *Standardima proaktivne transparentnosti u javnoj upravi u BiH*, na web-stranicama deset analiziranih institucija.

Grafikon 1: Pregled dostupnosti informacija na web-stranicama institucija u BiH (septembar 2016)

Rezultati analize prezentirani u grafikonu 1 ukazuju na sljedeće:

- Sumarno gledajući, najdostupnije su informacije o nadležnosti i zakonima koji reguliraju rad institucije, kontakti, izvještaji o radu, kao i zahtjev i vodič za pristup informacijama.
- Relativno visok stepen transparentnosti zabilježen je u kategoriji informacija o javnim nabavkama: svih deset institucija objavilo je plan javnih nabavki, a devet od deset institucija objavilo je pozive za javnu nabavku i odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača. Međutim, još uvijek je ograničena dostupnost tenderske dokumentacije na web-stranicama institucija – samo dvije od deset institucija objavile su ovu vrstu informacija, a PARCO je jedina institucija koja je objavila ugovore o javnim nabavkama.
- Također, PARCO je jedina od deset institucija koja je objavila izjave o obavljenim konsultacijama.
- Osam institucija je objavilo budžet na svojoj zvaničnoj web-stranici. Ipak, dobre prakse u objavljivanju informacija o trošenju javnih sredstava još nisu u potpunosti zaživjele, imajući u vidu da je samo jedna institucija objavila plaće zaposlenika, a niti jedna institucija nije objavila analitički budžet.
- Samo dvije institucije objavile su odgovore na zahtjeve o slobodi pristupa informacijama i revizorske izvještaje za 2015. godinu.

Ovdje je važno istaći da, iako je napredak evidentan, postoje i dalje problemi čak i u objavljivanju informacija koje su institucije po zakonu dužne objavljivati, poput, naprimjer, indeks registra i obrasca za praćenje realizacije ugovora.

Za kraj, bitno je napomenuti da je razumljivo da četiri institucije koje su učestvovalе u izradi Standarda proaktivne transparentnosti i koje ih aktivno primjenjuju tokom posljednjih dvanaest mjeseci imaju veći stepen primjene tih standarda nego institucije koje nisu bile uključene u taj proces.

**PRIMJENA STANDARDA PROAKTIVNE TRANSPARENTNOSTI U INSTITUCIJAMA
BOSNE I HERCEGOVINE: NEKOLIKO PRIMJERA DOBRE PRAKSE**

Prilog 1: Standardi proaktivne transparentnosti

BUDŽETSKE INFORMACIJE	
Osnovni	Budžet, izvod iz Zakona o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH (za instituciju) Izveštaj o izvršenju budžeta/Aneks revizorskog izvještaja
Srednji	Budžet u formatu zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava institucije
Napredni	Budžet, analitički Izveštaj o izvršenju budžeta, analitički
INFORMACIJE O JAVNIM NABAVKAMA	
Osnovni	Plan javnih nabavki Pozivi za javnu nabavku Odluka o izboru ponuđača/poništenju postupka, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama Izveštaj o realizaciji ugovora (lista osnovnih elemenata ugovora za sve postupke javnih nabavki)
Srednji	Godišnji plan javnih nabavki koji sadrži postupke nabavki malih vrijednosti Odluka o izboru ponuđača/poništenju postupka, uključujući onu za ugovore male vrijednosti
Napredni	Tenderska dokumentacija nakon provedenog postupka Zaključeni ugovori, uz zaštitu povjerljivih informacija
STRATEŠKE INFORMACIJE	
Osnovni	Strateški dokumenti institucije Srednjoročni plan rada
OPERATIVNE INFORMACIJE	
Osnovni	Izveštaj o radu Godišnji plan rada Revizorski izvještaji Konkursi i oglasi i njihova arhiva Lista aktuelnih i realiziranih projekata tehničke saradnje Kalendar događaja Dokumenti za javne konsultacije
Napredni	Izjava o obavljenim konsultacijama
ORGANIZACIJSKE INFORMACIJE	
Osnovni	Zakoni i/ili odluke o osnivanju te ostali relevantni propisi iz nadležnosti Lista nadležnosti institucije Organigram Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Kontakti zaposlenih Biografije rukovodilaca institucije Akcijski plan za borbu protiv korupcije Plan integriteta Etički kodeks/Kodeks ponašanja službenika u instituciji
Napredni	Ukupna izdvajanja za imenovane osobe, rukovodeće državne službenike, državne službenike i zaposlenike prema pozicijama u instituciji
SLOBODA PRISTUPA INFORMACIJAMA	
Osnovni	Indeksregistar Vodič za pristup informacijama Zahtjev za pristup informacijama Pitanja i odgovori na učestale upite
Napredni	Odgovori po zahtjevima za pristup informacijama

Bazirano na: Program jačanja javnih institucija u BiH. *Standardi proaktivne transparentnosti u BiH*
(Sarajevo: Program jačanja javnih institucija u BiH, 2015).

Prilog 2: Stepen proaktivne transparentnosti deset javnih institucija (septembar 2016)

	Vrsta dokumenta / informacije	Naziv institucije									
		1. Ured koordinatora za reformu javne uprave	2. Direkcija za evropske integracije	3. Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranja kvaliteta BiH	4. Agencija za statistiku BiH	5. Agencija za sigurnost hrane BiH	6. Ministarstvo pravde BiH	7. Agencija za zaštitu ličnih podataka u BiH	7. Parlamentarna skupština BiH	8. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	9. Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije
1	Izvod iz zakona o budžetu institucija BiH (2016)	100	100	100	0	100	0	0	0	0	100
2	Zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava (2016)	100	100	100	0	0	0	0	0	0	0
3	Analitički budžet (2016)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Izveštaj o izvršenju budžeta (2015)	100	100	100	100	100	100	0	0	100	0
5	Analitički izvještaj o izvršenju budžeta (2015)	100	0	100	100	100	100	0	0	0	0
6	Plan javnih nabavki objavljen u skladu sa ZJNBiH (2016)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
7	Plan javnih nabavki koji uključuje i postupke male vrijednosti (2016)	100	100	100	100	100	0	100	100	100	100
8	Pozivi za javnu nabavku (2016)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	0
9	Tenderska dokumentacija nakon provedenog postupka (2016)	0	0	0	100	0	0	100	0	0	0
10	Odluke o javnim nabavkama koje ne uključuju postupke male vrijednosti (2016)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	0
11	Odluke o javnim nabavkama koje uključuju postupke male vrijednosti (2016)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	0
12	Zaključeni ugovori (2016)	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Obrazac praćenja realizacije ugovora (2015)	100	100	100	0	100	100	100	100	100	0
14	Srednjoročni plan rada	100	100	100	100	100	100	100	0	0	0
15	Strateški dokumenti (strateški plan razvoja, sektorske strategije, strategija komuniciranja)	33,33	66,66	33,33	33,33	0	66,66	0	0	33,33	33,33
16	Godišnji plan rada (2016)	0	100	100	100	100	100	100	100	0	0
17	Izveštaj o radu (2015)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
18	Revizorski izvještaj (2015)	100	100	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Konkursi/oglas (2016)	0	100	100	100	0	100	0	100	100	100
20	Aktuelni i realizirani projekti tehničke saradnje (2016)	100	0	100	0	0	0	0	100	100	0
21	Kalendar događaja	100	100	100	100	100	0	0	100	0	0
22	Javne konsultacije (2016)	100	100	100	100	100	100	0	0	0	0

PRIMJENA STANDARDA PROAKTIVNE TRANSPARENTNOSTI U INSTITUCIJAMA BOSNE I HERCEGOVINE: NEKOLIKO PRIMJERA DOBRE PRAKSE

23	Izjave o obavljenim konsultacijama (2016)	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Zakoni i propisi	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
25	Opis ili lista nadležnosti	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
26	Organigram	100	100	100	100	0	100	100	100	100	100
27	Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta	100	100	100	100	0	0	100	0	0	100
28	Ukupna izdvajanja za zaposlene u instituciji	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Kontakti zaposlenih	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
30	Biografije rukovodilaca	100	100	0	0	0	100	0	100	100	100
31	Plan djelovanja protiv korupcije	100	100	100	100	100	0	100	0	0	100
32	Plan integriteta	100	0	100	0	100	100	100	0	0	100
33	Etički kodeks/Kodeks ponašanja	100	100	100	100	100	0	0	100	100	100
34	Indeks registar	100	100	100	100	0	100	100	100	100	100
35	Vodič za slobodan pristup informacijama	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
36	Pitanja i odgovori na učestale upite	100	100	100	0	0	0	100	100	100	100
37	Zahtjev za slobodan pristup informacijama	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
38	Odgovori na zahtjeve za slobodan pristup informacijama	100	100	0	0	0	0	0	0	0	0

Prilog 3: Metodologija

Prikupljanje podataka o dostupnosti informacija na web-stranicama institucija obavili su neovisni koderi/analitičari, koji su prethodno prošli trening o samom procesu pretrage i evidentiranja. Prilikom pretrage, koderi su se služili vodičem koji je detaljno opisivao dokumente koji se traže. Za lakše identificiranje informacija, osigurani su primjerci dokumenata koji se traže. Kako bi se smanjila mogućnost greške, za svaku instituciju urađena su dva kruga kodiranja, koja su provedena u periodu od 5. do 12. septembra, a potom i treća finalna, nasumična provjera rezultata od 14. do 16. septembra 2016. Cilj duploga kodiranja i dodatnih provjera bio je osigurati ujednačenost u procesu kodiranja i otklanjanje eventualnih propusta u kodiranju, čime je u konačnici osigurana pouzdanost rezultata istraživanja. Za svaku od 38 vrsta informacija definiranih Standardima proaktivne transparentnosti institucija bi dobila 100% ako je informacija dostupna, odnosno 0 (nula) % ako je nedostupna. Sistem bodovanja je prilagođen prilikom ocjenjivanja dostupnosti informacija, koje se dijele prema nivoima naprednosti definiranim u Standardima: osnovnom, srednjem i naprednom. U tom slučaju, ukoliko je institucija objavila određenu informaciju u naprednom obliku, automatski bi dobila 100% i za informacije na nižem nivou u datoj kategoriji, jer su one, po definiciji, sadržane u informaciji na naprednom nivou. Na osnovu dostupnosti 38 vrsta informacija, izračunat je prosječan stepen proaktivne transparentnosti za svaku instituciju.

Značajno ograničenje u ovom istraživanju predstavljale su nepregledne i teško pretražive web-stranice javnih institucija, kao i različiti i neujednačeni nazivi dokumenata. Također, ovom je metodologijom bilo nemoguće ocijeniti da li određene informacije, kao, naprimjer, informacija o projektima tehničke saradnje i o javnim konsultacijama, nisu dostupne na web-stranici zato što ih institucije nisu objavile ili zato što uopće nisu provodile aktivnosti na osnovu kojih bi nastale takve informacije. Ovu vrstu ograničenja moguće je otkloniti samo uz primjenu drugih istraživačkih metoda koje prevazilaze obim ovog istraživanja. Ipak, rezultati o dostupnosti ovih informacija zadržani su u rang-listi institucija i grafikonu, jer je nakon provjera rezultata ustanovljeno da isključivanje tih vrsta informacija značajno ne utječe na konačne rezultate, odnosno na poziciju institucija na rang-listi.

Reference

- i Više o konceptu proaktivne transparentnosti vidjeti u: Helen Darbshire, *Proactive Transparency: The Future of the Right to Information? A Review of Standards, Challenges and Opportunities* (Washington: World Bank Institute, 2011); Rebecca Zausmer, *Towards Open and Transparent Government: International Experiences and Best Practices* (London: Global Partners and Associates, 2011); Alen Rajko, *Proaktivna transparentnost u Bosni i Hercegovini: Stanje i perspektive u svjetlu međunarodnih standarda i komparativnih rješenja* (Sarajevo: Analitika – Centar za društvena istraživanja, 2014).
- ii “Zakon o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini”, *Službeni glasnik BiH* 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13; “Zakon o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine”, *Službeni glasnik FBiH* 32/01; “Zakon o slobodi pristupa informacijama u Republici Srpskoj”, *Službeni glasnik RS-a* 20/01.
- iii Vidjeti na primjer: “Zakon o javnim nabavkama”, *Službeni glasnik BiH* 39/14, članovi: 17, 35. i 75); “Zakon o reviziji institucija u Federaciji BiH”, *Službene novine FBiH* 22/06, član 16; “Zakon o reviziji javnog sektora Republike Srpske”, *Službeni glasnik Republike Srpske* 98/05 i 20/14, član 21).
- iv Vidjeti na primjer: “Pravila za konsultacije u izradi pravnih propisa”, član 5; “Uredba o pravilima za sudjelovanje zainteresirane javnosti u postupku pripreme federalnih pravnih propisa i drugih akata”, član 8).
- v Smjernice za uređivanje web-stranica RS-a čak sadrže odredbu o objavljivanju baza podataka u posjedu institucija (Agencija za informaciono društvo Republike Srpske (AIDRS), Preporuke za izradu i održavanje web prezentacija institucija Republike Srpske, verzija 1.3. (Banja Luka: AIDRS, 2013), str. 15).
- vi Standarde proaktivne transparentnosti izradila je radna grupa formirana u okviru Programa jačanja javnih institucija u BiH, koji, po nalogu Vlade SR Njemačke, provodi *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit* (GIZ). U radu grupe učestvovali su: Ured koordinatora za reformu javne uprave, Agencija za statistiku BiH, Direkcija za evropske integracije, Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH, Transparency International BiH, Centar za istraživačko novinarstvo (CIN), Centar za društvena istraživanja “Analitika” i *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit* (GIZ).
- vii GIZ, koji, po nalogu Vlade SR Njemačke u BiH, provodi Program jačanja javnih institucija u BiH, a u okviru kojeg su izrađeni *Standardi proaktivne transparentnosti u javnoj upravi u BiH*, angažirao je “Analitiku” da uradi analizu web-stranica javnih institucija kako bi se evidentirala dostupnost informacija koje su sadržane u Standardima proaktivne transparentnosti, te pratio progres u primjenjivanju tih standarda.
- viii Rezultati analize iz maja 2016. godine objavljeni su u publikaciji: Centar za društvena istraživanja “Analitika”, Rezultati istraživanja proaktivne transparentnosti javnih institucija u BiH (Sarajevo: Analitika, 2016). http://www.analitika.ba/sites/default/files/publikacije/proaktivna_transparentnost_bos_web_6.10.pdf
- ix Ibid.
- x Ibid.; Centar za društvena istraživanja “Analitika”, Rezultati istraživanja: Dostupnost informacija na službenim web-prezentacijama javnih organa Bosne i Hercegovine (Sarajevo: Analitika, 2014).

Ova je publikacija nastala u okviru projekta “Istraživanje o proaktivnoj transparentnosti javnih institucija u Bosni i Hercegovini”, koji, u ime Saveznog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj SR Njemačke, podržava GIZ u okviru Programa jačanja javnih institucija u BiH. Štampanje ove publikacije realizirano je u okviru projekta “Zagovaranje za otvorenu vlast: Pravo da znam u jugoistočnoj Evropi”, koji finansira Evropska unija.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Analitike – Centra za društvena istraživanja i ni u kom slučaju ne predstavlja stavove Saveznog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj SR Njemačke, GIZ-a, niti stavove Evropske unije.

Analitika – Centar za društvena istraživanja je nezavisna, neprofitna, nevladina organizacija, koja se bavi istraživanjem i razvojem javnih politika u širem smislu. Misija Analitike je da na osnovu kvalitetnih istraživanja i odgovarajuće ekspertize ponudi relevantne, inovativne i praktične preporuke usmjerene na promoviranje inkluzivnih i boljih javnih politika, kao i na ukupno unapređenje procesa njihovog donošenja.

Hamdije Kreševljakovića 50, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
info@analitika.ba
www.analitika.ba